

การสำรวจทรัพยากรป่าไม้ด้านกำลังผลิตและการถูกบุกรุกทำลายป่า
เพื่อประเมินความเสี่ยงและล่อแหลมต่อการบุกรุกทำลายป่า

The Inventory on Forest Increment and Encroachment Risk

สมยศ แสงนิล¹

ชมพูนุช โสดาจันทร์¹

Somyot Saengnin

Chompunuch Sodachan

บุศรินทร์ จินดาลัทธ¹

Butsarin Jindalad

อัษฎา ชิตโชติ¹

พิศิษฐ์ เจริญสุข²

Auschada Chitchot

Pisit Charemsuk

Abstract

This forest of inventory project focuses on yield and forest degradation problem. The project has been launched in the area of Mae Ping Watershed where forest degradation activities are very serious comparing with the others. Mae Ping watershed is one of the major watersheds of Thailand. Due to heavy forest degradation in this watershed. There has been floods in almost every years which declined socio-economic growth eventually. Data acquired from the project will be used to analyze to find factors of forest degradation to be prevented. Data including forest and biodiversity is important for government agencies which involved. Further, strategic planning and policy must be established for developing Mae Ping watershed for sustainable uses for all. The project plan to establish geo-information data of the whole watershed comprising 20 sub-watershed and protected area in 15 national parks, and 7 wildlife sanctuaries. The result shows that much of the areas of the project are in watershed quality type 2A. It's found that 60% are mix – deciduous forest, the rest are dry dipterocarp, hill evergreen, moist evergreen, pine and mixing area of the forest. Agricultural lands such as longan, mangoes are found in plain area. Up slope land, sugarcane, coffee, tea trees are found. It's found that villagers who planted crops had less knowledge to conserve the lands. As for mountainous area watershed, its found that utilization of lands made a great impact to the watershed, details are in another chapter. Problems found during field data collection were lost of data due to forest fire, hence the data about seedlings, saplings were much better if collected in raining season, illegal right of land occupations are mostly the main problem hardly to be solved and affected well – being, national security and conservation of this land. The project will establish Mae Ping data base including 20 sub-watershed and to protected areas which mentioned, this database

¹ นักวิชาการป่าไม้ 8๐ สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

² นายช่างสำรวจ 4 สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

will be useful for analyzing the status of the area, factors affecting the area, therefore, the best decision making will be expecting.

Key words: Mae Ping Watershed, forest inventory, forest disturbance

บทคัดย่อ

โครงการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ด้านกำลังผลิตและการถูกบุกรุกทำลายป่าเพื่อประเมินความเสี่ยงและล่อแหลมต่อการถูกทำลายป่า ได้ดำเนินการในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำปิง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความวิกฤตมากเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำหลักอื่นๆ ของประเทศ เนื่องจากมีการบุกรุกทำลายป่าสูง และในปัจจุบันพื้นที่ลุ่มน้ำก็เกิดภาวะน้ำท่วมขึ้นแทบทุกปี ได้สร้างความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานทางด้านทรัพยากรป่าไม้และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบุกรุกทำลายป่า ซึ่งเป็นความจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐต้องทราบ เพื่อจะได้วางแผนทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องของนโยบายและการวางกลยุทธ์ในการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปิงเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป ในการดำเนินการของโครงการ ได้วางแผนการจัดทำข้อมูลเชิงพื้นที่ของลุ่มน้ำปิงทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยลุ่มน้ำย่อยจำนวน 20 ลุ่มน้ำย่อย และพื้นที่อนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติ 15 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 7 แห่ง จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่อยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้น 1A และลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณมากกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ป่าทั้งหมด รองลงมาเป็นป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น ป่าสน และพื้นที่ป่าที่มีลักษณะก้ำกึ่งของป่าประเภทต่างๆ ประปนกัน รวมทั้งการใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมทั่วไป ได้แก่ การทำสวนลำไย มะม่วง และไม้ผลอื่นๆ ในพื้นที่ราบ ส่วนในพื้นที่ภูเขาเป็นการทำไร่อ้อย กาแฟ ปลูกหอมและกระเทียม เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการใช้ประโยชน์พื้นที่ทางด้านเกษตรกรรมยังขาดหลักการทางวิชาการและการอนุรักษ์พื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ภูเขาซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ พบว่ามีการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่สร้างผลกระทบในทางลบต่อพื้นที่ต้นน้ำอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่ต้นน้ำมีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติได้ทั้งแผ่นดินถล่มหรือภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรง ซึ่งในข้อเท็จจริงเหตุการณ์เหล่านี้ได้เกิดขึ้นติดต่อกันมาหลายปีแล้ว ดังนั้นภาครัฐควรมีมาตรการในการติดตาม ตรวจสอบ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำปิง ซึ่งจำเป็นจะต้องได้รับการดำเนินการภายใต้ข้อมูลพื้นฐานที่ถูกต้องต่อไป

คำสำคัญ: ลุ่มน้ำปิง การสำรวจทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกทำลายป่า